

2023-10-18

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: [KFKS-2023-00524](#)

Motion - Fördjupad medborgardialog i planprocessen

Inkom den 15 maj 2023 av Lina Olsson och Mikael Carlsson, (NL)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen att besluta följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut.

Kommunfullmäktige konstaterar att möjligheten till en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog ryms inom ramen för stadsbyggnadsprocessen utan att en ny policy behöver tas fram. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna föreslår att kommunen tar fram en policy för en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motionen ”Fördjupad medborgardialog i planprocessen”, till miljö- och stadsbyggnadsnämnden för utredning och förslag till beslut. Motionen har även remitterats till val- och demokratinämnden och kommunstyrelsen.

Enligt miljö- och stadsbyggandansnämnden ger stadsbyggnadsprocessens nuvarande projektorganisation och projektmodell stora möjligheter att bedriva planarbete i olika omfattning beroende på ärendets komplexitet och/eller omgivningspåverkan. Val av planförfarande sker utifrån plan- och bygglagen. Fördjupningar under planprocessen såsom anordnande av medborgardialoger utöver vad lagen kräver kan genomföras i projekten med beaktande av mervärde vid ökad dialog kontra kostnader för arbete och tid. Möjligheten till en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog ryms inom ramen för stadsbyggnadsprocessen utan att en ny policy behöver tas fram.

Val- och demokratinämnden anser att motionen ”Fördjupad medborgardialog i planprocessen” tar upp flera viktiga demokratiska frågor inom området medborgardialog.

Val- och demokratinämnden bedömer att på grund av att motionens förslag specifikt rör planprocessen så ligger ansvaret för dessa frågor utanför val- och demokratinämndens rådighet. Val- och demokratinämnden lämnar därför motionen utan eget ställningstagande.

Juridik- och kanslistaben bedömer att möjligheten till en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog ryms inom ramen för stadsbyggnadsprocessen utan att en ny policy behöver tas fram.

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen eller särskilda konsekvenser för barn.

Ärendet

Förslagen i motionen

Motionärerna föreslår att kommunen tar fram en policy för en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog. Policyn föreslås innehålla följande delar:

- **Enkel, tydlig och transparent planprocess** för tjänstemän, politiker och kommuninvånare.
- **Medborgardialog** som pågår från start-PM till efter genomförandefasen.
- **Samråd** där kommuninvånare uppmuntras att delta, gärna med möte i den aktuella kommundelen.
- **Uppföljande möten genom hela processen** med kontakt med verksamheter, intresserade invånare, föreningsliv, företagare och fokusgrupper
- **Tydlig information och ramar** kring vad som går att påverka och vad som är beslutat.
- **Alternativa lokaliseringar** i de fall det är aktuellt ska utredas, redovisas och jämföras utifrån relevanta parametrar.
- **Transparens i processen** där man undviker att stämpla handlingar som arbetsdokument.

Beredning av motionen

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motionen ”Fördjupad medborgardialog i planprocessen”, till miljö- och stadsbyggnadsnämnden för utredning och förslag till beslut. Motionen har även remitterats till val- och demokratinämnden och kommunstyrelsen.

Juridik- och kanslistaben har utifrån nämndernas synpunkter gjort en samlad bedömning av förslagen i motionen utifrån kommunstyrelsens perspektiv.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter på motionen

Inom miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområden ligger, bland annat, att upprätta förslag till detaljplaner. Inom ramen för det arbetet finns det möjlighet att pröva markens lämplighet för en annan användning. Planförfarande regleras i plan- och bygglagen.

Arbetet med att ta fram detaljplaner sker inom ramen för stadsbyggnadsprocessens projektorganisation. Beroende på planärendets förutsättningar avseende komplexitet och/eller grad av omgivningspåverkan kan planarbetet vara mer eller mindre omfattande. Medborgardialog inom ramen för en planprocess studeras och bedöms alltid med utgångspunkt i projektets behov, förutsättningar och grad av påverkan.

Stadsbyggnadsprojektens finansieringsmodell är exploatörsdriven, det vill säga det är fastighetsägaren eller fastighetsutvecklaren som bekostar planarbetet. Innan ett planarbete kan inledas tecknas ett detaljplaneavtal mellan de olika ingående parterna där kostnadsfördelning regleras.

Stadsbyggnadsprocessens projektorganisation utgår från en projektmodell med tillhörande rutiner, mallar och checklistor som omfattar alla steg i en planprocess. Kommunen har höga ambitioner och organisationens kvalitetsarbete bygger på ständiga förbättringar vilket innebär att rutiner, mallar och checklistor uppdateras löpande för att fånga upp nya lagkrav, riktlinjer och smarta arbetsmetoder.

Kommunikation, information och dialog sker löpande under planarbetet och är särskilt betydelsefullt för en politisk organisation och ett demokratiskt samhälle. Kommunikation om pågående stadsutvecklingsprojekt sker bland annat genom kommunens hemsida och här återfinns ärenden inom planskedet. I stadshusets entréhall finns planenhetens nya utställningshall där information om planprocessen kan inhämtas och under samråd- och granskningsperioder finns planförslagen tillgängliga där. Inför samråd och granskning skickas riktade informationsbrev ut till berörda. Under samråd anordnas i regel ”öppna hus” där medborgare bjuds in och tjänstepersoner finns tillgängliga för frågor och dialog. Dessa ”öppna hus” anordnas på plats om lämpliga lokaler finns tillgängliga i planområdet eller dess närhet alternativt sker mötena i Nacka stadshus. Medborgardialog är viktigt ur många aspekter, dels för kunskapsinhämtning, dels för att få med det lokala perspektivet om en plats.

Stadsbyggnadsprocessens organisation och projektmodell ger utrymme att anordna mer eller mindre omfattande medborgardialoger. Möjligheten att anordna fler

medborgardialoger under planskedet utöver vad lagen kräver för det aktuella projektet bör dock alltid vägas mot den mervärde som genereras i stadsutvecklingen. Detta då arbetet med medborgardialoger är förenat med en viss kostnad och även kan påverka projektens tidplaner. I planeringsperspektivet bör även kommande generationers behov vägas in i en framtida planeringshorisont. Detta perspektiv är svårt att belysa genom en medborgardialog.

Motionären föreslår bland annat att medborgardialog ska ske från start-PM till genomförande. Exploateringsenheten har det övergripande ansvaret under hela stadsbyggnadsprocessen och planenheten ansvarar för planskedet. Planenheten vill informera att planarbetet inte per automatik startar med beslut om start-PM. Motionärens förslag delges därför även Exploateringsenheten för kännedom.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut. Kommunfullmäktige konstaterar att möjligheten till en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog rymms inom ramen för stadsbyggnadsprocessens nuvarande projektorganisation och projektmodell utan att en ny policy behöver tas fram.

Val- och demokratinämndens synpunkter på motionen

Val- och demokratinämnden i Nacka har i första hand ansvar att vara lokal valmyndighet och i det ligger att administrera och genomföra allmänna val. Det arbetet är starkt reglerat i, framför allt, Vallagen (2005:837).

Utöver detta har nämnden i sitt reglemente följande uppgift: *”Val- och demokratinämnden bevakar demokratifrågor i kommunen och arbetar för att utveckla och fördjupa den demokratiska processen gentemot Nackaborna.”* Alla kommunens nämnder har ett eget ansvar för den demokratiska processen inom sitt ansvarsområde.

Val- och demokratinämnden behandlade ett politikerinitiativ med liknande förslag om att fördjupa medborgardialogen i planprocessen, i det fallet med gymnasieungdomar (VDN 2022-00009). I beslutet (VDN 2022-06-07 § 32) noterades att det fanns planer inom stadsbyggnadsprocessen på att göra elever delaktiga i planeringen av Centrala Nacka/Järlahöjden på flera sätt vilket också var i linje med politikerinitiativet.

Motionen *”Fördjupad medborgardialog i planprocessen”* tar upp flera viktiga demokratiska frågor inom området medborgardialog. Val- och demokratinämnden har liksom övriga nämnder ett ansvar för att upprätthålla en god demokratisk process och är positiv till förslag som vill utveckla och förbättra dialogen med medborgarna. Eftersom den här motionens förslag specifikt rör planprocessen så ligger ansvaret för dessa frågor utanför

val- och demokratinämndens rådighet. Valkansliet föreslår därför val- och demokratinämnden att lämna motionen utan eget ställningstagande.

Juridik- och kanslistabens samlade bedömning

Juridik- och kanslistaben bedömer att ansvaret för motionens förslag ligger utanför val- och demokratinämndens rådighet och instämmer i dess redogörelse. Juridik- och kanslistaben anser i likhet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens bedömning, att möjligheten till en fördjupad planprocess med en förbättrad medborgardialog ryms inom ramen för stadsbyggnadsprocessen utan att en ny policy behöver tas fram.

Utifrån ovan föreslår Juridik- och kanslistaben att kommunfullmäktige beslutar att motionen därmed är färdigbehandlad.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 18 oktober 2023

Bilaga 1 Motionen

Bilaga 2 Miljö- och stadsbyggnadsnämndens protokollsutdrag den 18 oktober 2023

Bilaga 3 Val- och demokratinämndens protokollsutdrag den 4 september 2023

Christopher Arontaus
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Hjalmar Handstedt
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben